

Met vallen en... vallen

Wielersport zit in een Gordiaanse knoop

dinsdag 12 juli 2011, 05u00

Auteur: Wim Lagae

De Tour is een te groot evenement om al te improviserend met het gegeven veiligheid om te gaan, vindt WIM LAGAE. Hij rekt op een goed uitgetekende preventie, bij voorkeur doorkenners - van preventie, niet van het wielrennen. In Vlaamse media kreeg de aanloopweek naar de Tour een tumultueus karakter. Met weinig zin voor nuance werd het dopingperceptiespook uitvergroet. Pakt hij of pakt hij niet? Ook de eerste Tourweek verliep incidentrijk. Nu blijft vooral het beeld hangen van een drieste sport die de pedalen kwijt is. Professionele wielersport zinkt ogenschijnlijk verder weg in het moeras. Hoe kunnen wielersleiders deze knoop ontwarren?

Aanloop naar de Tour

Enkele krantenkoppen van zaterdag 2 juli: 'Tour start weer met dopingwalm' (*Het Nieuwsblad*), 'Bus Quick Step urenlang onderzocht' (*Het Laatste Nieuws*). Hadden we met een nieuwe dopingstorm à la Festina te maken? Lectuur van de artikels leerde dat de rennersbus gedurende vier uur werd doorgekamd en dat de recherche van Angers Balisto's en Bounty's had gevonden, maar – helaas – geen dopingproducten. Onterecht werd gesuggereerd dat de Quick-Stepploeg voorkennis had over de controle die op til was, terwijl juist een aantal Franse media getipt waren door de Franse dopingjagers.

Waarom zoveel machtsvertoon en mediageweld bij een routinecontrole van een rennersbus in Frankrijk? Kunnen we ons opmaken voor razzia's in Brusselse hotels op de vooravond van de Memorial Van Damme of tijdens Londen 2012 of is dit privilege enkel voor het wielrennen weggelegd? Waarom worden dopingzaken in andere sporten vrij sereen behandeld, terwijl losstaande wielerdopingzaken over één kam geschoren worden? Zo werd de zaak Sven S. als een escalatie van de zaak-Vansevenant voorgesteld en werden zonder bewijs dopingnetwerken rond toprenners gesuggereerd. Zou goede journalistiek er niet in moeten bestaan de amateuristische werkwijze van de verdachten in verband te brengen met het circuit van de elite-zonder-contract of de nevenbonden, waar soms grenzeloos en meestal straffeloos geëxperimenteerd wordt? Waarom raakte het onderzoek naar Sven S. pas na twintig (!) maanden en in de aanloop naar de Tour in een stroomversnelling? In welke mate zal het onderzoek naar Vansevenant eerder geremd worden door het medialek?

Duur- en krachtsporten, dus ook wielersport, zijn na jaren van bedrog terecht tot de enkelband van de *whereabouts*, razzia's en chaperons veroordeeld. De zerotolerante jacht op een rot en hardleers segment van zware dopingjongens en *preparatore* is legitiem en hard. Waarom krijgen de wielersleiders dit nauwelijks uitgelegd? Dat de UCI-lijst werd gelekt (renners

kregen een kans van 1 tot 10 op dopingfraude toemeten) was een communicatieblunder die vooral verwarring zaaide. Sinds de Giro is er het verbod om, behalve met medisch attest, injectienaalden te gebruiken. Waarom gaat dit niet samen met ingekorte, lichtere parcoursen en langere rustperiodes? De sinds 1 juli geldende UCI-regel dat ex-renners die ooit twee jaar voor doping aan de kant stonden, geen functie meer mogen bekleden in de staf van een wielerploeg is hoopvol. Veel teammanagers groeiden op als renner in een overgemedicaliseerde en verziekte omgeving. Hamvraag blijft wanneer UCI, organisatoren en teams samen hun globaal antidopingplan zullen opstellen, afdwingen en vooral krachtig communiceren.

De eerste Tourweek

Zware valpartijen en spectaculaire ongevallen, veroorzaakt door een toeschouwer, een motard en een volgwagen. Ziedaar de samenvatting van week één. Op de eerste rustdag zal de Tourdirectie, negen maanden na een rimpelloze Tourpresentatie, ongetwijfeld nieuwe ad-hoc veiligheidsmaatregelen hebben voorgesteld. Na het aantal motards (aanrijding Sörensen) zal nu het aantal volgwagens (Hoogerland-crash) beperkt worden. Zijn deze bric-à-brac maatregelen, die er nooit gekomen waren zonder die zware incidenten, afdoend om tegemoet te komen aan het toegenomen veiligheidsrisico?

Net als tijdens de Giro pleit ik voor preventieve veiligheidsmanagers en -coördinatieteams. Bij voorkeur hebben ze hun strepen verdiend in andere economische sectoren. Ervaring als ex-renner strekt juist niet tot aanbeveling. Het fatalisme of machismo van deze groep helpt ons in deze discussie niet vooruit. Er zal *out of the box* moeten gedacht worden, want wielrennen is inherent gevaarlijk en meedogenloos en vindt plaats in een gewijzigde openbare ruimte. Denk aan het gigantische mediacircus, de groei van het verkeerspark en de op wagens gerichte verkeersinfrastructuur.

Om het wielrennen voor de organisaties leefbaar en voor fans aantrekkelijker te maken, is een overgang naar ritten met diverse plaatselijke rondes broodnodig. Vanaf welk deelnemeraantal (120, 140 of 160?) stijgt het aantal risico's versneld? Zijn er preventieve veiligheidsdraaiboeken en hoe kunnen die verfijnd worden? Wanneer wordt een wedstrijd beter geneutraliseerd of ingekort? Wat zijn de voor- en nadelen van teams van 6 of 7 renners? Wat is de functie van oortjes in het veiligheidsdebat? Moet regiomarketing niet ondergeschikt zijn aan veiligheidsoverwegingen? In welke weertypes zijn hoge profielvelgen aangewezen? Hoe specifiek zijn de gedragsregels voor sportdirecteurs achter het stuur? Is het verantwoord om pas geasfalteerde wegen in een parcours op te nemen? Wat leren we van *best practices* op veiligheidsvlak in andere sporten? Het paniekvoetbal van de Tourdirectie geeft aan dat deze vragen nog steeds niet opgenomen werden in een globaal veiligheidsplan.

In een ruimer perspectief is het financieel wielersmodel moeilijk leefbaar vanwege de afhankelijkheid van sponsormiddelen. In dit klimaat moeten Quick Step, Omega Pharma, Lotto of HTC hun wielersplannen presenteren aan ceo's van potentiële sponsorbedrijven. Dreigt het wielrennen af te glijden tot een drieste, tweedeklasssport met een – deels onverdiend – hardleers dopingimago? Hebben de wielersleiders de competentie om basisveiligheid, imagoverbetering én een meer eerlijke verdeling van Tourtelevisierechten te garanderen? Zijn er (externe) managers in de zaal om deze knopen door te hakken?